

การพัฒนาทักษะการเรียนรู้ด้านภาษาอังกฤษในศตวรรษ ที่ 21 Developing English Learning Skills in the 21st Century

ศักดิ์พงษ์ โสภารจ

Sakdipong Sopajorn

อาจารย์ประจำหลักสูตรสาขาวิชาภาษาอังกฤษ

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตอีสาน

บทคัดย่อ

การเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 เป็นการเปลี่ยนระบบการเรียนรู้ จากระบบการเรียนรู้โดยเรียนรู้ตามหลักสูตร จัดการเรียนการสอนตามตารางเรียนตายตัว และเรียนในห้องเรียน เป็นเรียนรู้จากการทำโครงการ จัดการเรียนการสอนตามความต้องการ และห้องเรียนสู่ชุมชนโลก ทุกๆ กระบวนการเรียนรู้ได้เปลี่ยนไปจากเดิมโดยสิ้นเชิง เป็นต้นว่า ผู้สอนจะต้องเปลี่ยนตัวเองให้เป็นโค้ช (Coach) อำนวยความสะดวก (Facilitator) สำหรับการเรียนรู้ในชั้นเรียน การพัฒนาทักษะการเรียนรู้ให้กับผู้เรียน กระบวนการคิดการวิเคราะห์ห้จึงมีความจำเป็นมากกว่าการท่องจำซึ่งเน้นวิธีการแสดงความคิดเห็น การแสวงหาความรู้ด้วยตนเองผ่านทักษะชีวิตขั้นพื้นฐาน ผู้เรียนต้องมีคือทักษะการอ่านออก (Reading) เขียนได้ (Writing) และคิดเลขเป็น (Arithmetic) โดยเฉพาะอย่างยิ่ง สภาพแวดล้อมทางด้านภาษา จะต้องเหมาะสมกับการเรียนรู้ในยุคศตวรรษที่ 21 ซึ่งควรจะมีการกระตุ้น การสร้างสรรค์การเรียนรู้ และชี้แนะทางปฏิบัติเพื่อให้บรรลุเป้าหมาย ด้วยเหตุนี้ ผู้สอนต้องรู้จักบูรณาการเทคนิคการสร้างความรู้ความเข้าใจกับผู้เรียน แนวทางการพัฒนาทักษะการเรียนรู้ด้านภาษาอังกฤษ ผู้สอนที่สอนอยู่ตามสถานที่ศึกษาจึงควรประยุกต์เทคนิคการสอนที่เน้นการฟัง-พูด เปลี่ยนจากการท่องจำไวยากรณ์ และคำศัพท์ ผู้สอนควรที่จะเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้พัฒนาทักษะการคิดวิเคราะห์ การอ่าน การพูดอย่างเป็นธรรมชาติ เหมาะสมสำหรับยุคแห่งการเรียนรู้ที่ยั่งยืน

คำสำคัญ: การพัฒนาทักษะการเรียนรู้, การเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21

Abstract

Learning skills in 21st Century is changing learning system from Curriculum, Time-slotted and Classroom into Projects, On-demand and Global Community system. Every learning process must be changed at all, such as teachers have to change themselves to be a coach and facilitator to their students for development learning skills. Thinking and analysis process is more necessary than recitation that focus on showing the opinion and seeking knowledge by themselves through basic life skills. In 21st Century the learners must have these skills; reading, writing and arithmetic, especially language environment must be suitable for learning skills that should be stimulated, created and recommended to successful goal. Thus teachers will know how to integrate and technique understanding among all students and look for the way to develop language skills that focuses on English language. All of teachers who teaches in school have to change and apply their teaching technique and emphasize listening and speaking skills more than repetition on grammar and vocabulary. They should also provide opportunities to the learners for practicing critical thinking, reading and speaking skills that is suitable with the learner by the time.

Keywords: Developing Learning Skills, Learning Skills in 21st Century

บทนำ

โลกของเราในทุกวันนี้ถูกพัฒนาตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบันเป็นผลมาจากความก้าวหน้าทางด้าน Technology และนวัตกรรม (Innovation) ต่างๆที่ถูกสร้างสรรค์ขึ้นมาอย่างต่อเนื่อง ซึ่งขณะนี้เราทุกคนได้ก้าวเข้ามาสู่ศตวรรษที่

21 อย่างเต็มตัว ถือเป็นยุคที่ Digital Technology เข้ามามีบทบาทอย่างมากกับชีวิตของเราทุกคนไม่เว้นแม้แต่ตัวเด็กนักเรียน นักศึกษา เยาวชน ก็ตาม สิ่งเหล่านี้มีผลต่อเขาในทุกๆแง่มุม ไม่ว่าจะเป็นการช่วยเรื่องพัฒนาการเรียนรู้อะไรต่างๆรอบตัว การเพิ่มศักยภาพในเรื่องของความคิดสร้างสรรค์ หรือแม้แต่เพิ่มทักษะในห้องเรียนและจากชีวิตประจำวัน เราจะพบว่า Technology มักจะเกี่ยวข้องกับเราทุกคนอยู่ตลอดเวลา และแน่นอนว่าระบบ Technology มีความสำคัญครอบคลุมไปทั้งระบบของชีวิตประจำวัน ทักษะภาษาจึงเป็นสิ่งสำคัญอย่างยิ่งในการตอบสนองของโลกของระบบต่างๆ ในชีวิต อาทิ ระบบการสื่อสาร ระบบการทำงาน หรือระบบการศึกษา ที่มีความเปลี่ยนแปลงอย่างเป็นพลวัต ต่อเนื่องโดยไม่หยุดหยั่ง หากกล่าวถึงระบบของการศึกษาสถาบันทางการศึกษาถือเป็นสถาบันทางสังคมในระดับพื้นฐานที่เป็นหน่วยฝึกและส่งเสริมการเรียนรู้ของเด็กและเยาวชน ให้มีความรู้ความสามารถพร้อมก้าวสู่โลกภายนอกได้อย่างมีประสิทธิภาพในยุคแห่งโลกโลกาภิวัตน์

ด้านการศึกษาในศตวรรษที่ 21 ทุกประเทศจะต้องมีการเตรียมผู้เรียนให้พร้อม ซึ่งเป็นเรื่องที่สำคัญของกระแสการปรับเปลี่ยนทางสังคมที่เกิดขึ้น และจะส่งผลต่อวิถีการดำรงชีพของสังคมอย่างทั่วถึง โดยเฉพาะผู้สอนจึงต้องมีความตื่นตัวและเตรียมพร้อมในการจัดการเรียนรู้เพื่อเตรียมความพร้อมให้ผู้เรียนมีทักษะสำหรับการออกไปดำรงชีวิตในโลกในศตวรรษที่ 21 ที่เปลี่ยนไปจากศตวรรษที่ 20 และ 19 ทักษะที่สำคัญที่สุดในศตวรรษที่ 21 คือ ทักษะการเรียนรู้ (Learning Skill) และทักษะการทำงาน (Working Skill) ที่จะส่งผลให้มีการเปลี่ยนแปลงการจัดการเรียนรู้ สำหรับผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 นี้ ให้มีความรู้ ความสามารถ และมีทักษะที่จำเป็น ซึ่งเป็นผลจากการปฏิรูปเปลี่ยนแปลงรูปแบบการจัดการเรียนการสอน ตลอดจนการเตรียมความพร้อมด้านต่างๆ

ทักษะแห่งศตวรรษที่ 21 (21st Century Skills) วิจารณ์ พานิช (2555: 16-21) ได้กล่าวถึงทักษะเพื่อการดำรงชีวิตในศตวรรษที่ 21 ดังนี้ สารวิชาที่มีความสำคัญ แต่ไม่เพียงพอสำหรับการเรียนรู้เพื่อมีชีวิตในโลกยุคศตวรรษที่ 21 ปัจจุบันการเรียนรู้สารวิชา (content หรือ subject matter) ควรเป็นการเรียนจากการค้นคว้าเองของผู้เรียน โดยผู้สอนช่วยแนะนำ และช่วยออกแบบกิจกรรมที่ช่วยให้ผู้เรียนแต่ละคนสามารถประเมินความก้าวหน้าของการเรียนรู้ของตนเองได้

ดังนั้น การพัฒนาทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ให้กับผู้เรียน จึงควรเป็นระบบการสอนที่เน้นกระบวนการคิดวิเคราะห์มากกว่าการท่องจำ เน้นวิธีการแสดงความคิดเห็น การแสวงความรู้ด้วยตนเอง เป็นต้น และผู้เรียนควรมีทักษะพื้นฐานชีวิต คือ การอ่านออก (Reading) เขียนได้ (Writing) และคิดเลขเป็น (Arithmetic) เพื่อที่จะสามารถพัฒนาทักษะการเรียนรู้ด้านอื่นๆ ได้ เช่น ทักษะด้านการคิดอย่างมีวิจารณญาณ และทักษะในการแก้ปัญหา (Critical Thinking and Problem Solving) ทักษะด้านการสร้างสรรค์ และนวัตกรรม (Creativity and Innovation) ทักษะด้านความเข้าใจความต่างวัฒนธรรม ต่างกระบวนทัศน์ (Cross-cultural Understanding) ทักษะด้านความร่วมมือ การทำงานเป็นทีม และภาวะผู้นำ (Collaboration, Teamwork and Leadership) ทักษะด้านการสื่อสารสารสนเทศ และรู้เท่าทันสื่อ (Communications, Information, and Media Literacy) ทักษะด้านคอมพิวเตอร์ และเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร (Computing and ICT Literacy) ทักษะอาชีพ และทักษะการเรียนรู้ (Career and Learning Skills) (http://www.noppawan.sskru.ac.th/data/learn_c21.pdf)

วิวัฒนาการของทฤษฎีการพัฒนาทักษะ การเรียนรู้

หากมองย้อนไปในประวัติศาสตร์ เราจะเห็นว่า แหล่งที่มาของความรู้ที่มนุษย์ได้รับนั้นมีอยู่หลายแห่งด้วยกัน เพลโต (Plato) นักปรัชญาที่มีชื่อเสียง ซึ่งมีชีวิตก่อนปีคริสตศักราช (327-417 B.C) ได้อธิบายว่า การเรียนรู้คือ กระบวนการพัฒนาความคิดใฝ่ดีที่มีอยู่ในมนุษย์มาตั้งแต่เกิดตามแนวคิดของเพลโต ความคิดจะได้รับการพัฒนาผ่านการเรียนรู้วิชาที่เชื่อว่ามีรูปความคิด บริสุทธิ์ เช่น คณิตศาสตร์

นอกจากนี้ อริสโตเติล (Aristotle) นิยามของการเรียนรู้ คือ ความรู้เกิดจากการสร้างภาพ (image) จากประสบการณ์และการเชื่อมโยงของภาพเหล่านั้น ในช่วงระหว่างปี ค.ศ. 1930-1950 ซึ่งเป็นช่วงต้นศตวรรษที่ 20 นักจิตวิทยาที่ศึกษาค้นคว้าเกี่ยวกับพฤติกรรมของมนุษย์ได้ใช้การทดลองในห้องปฏิบัติการเพื่อที่จะสร้างทฤษฎีที่จะอธิบายการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของมนุษย์ ทำให้ค้นพบความสัมพันธ์ของสิ่งเร้าและการตอบสนองที่มีผลต่อการแสดงพฤติกรรม ข้อความรู้จากนักจิตวิทยาเป็นประโยชน์ต่อนักการศึกษา แพทย์ นักธุรกิจและบุคคลอื่นๆ ในการนำไปใช้ปรับพฤติกรรมของมนุษย์ ช่วงนี้จึงเป็นช่วงที่มีความก้าวหน้าอย่างรวดเร็วของทฤษฎีการเรียนรู้กลุ่มพฤติกรรมนิยม แต่ช่วงที่มีการประยุกต์ทฤษฎีการเรียนรู้มาสู่การออกแบบการเรียนการสอนที่สำคัญ คือช่วงหลังสงครามโลกครั้งที่สอง ซึ่งเริ่มตั้งแต่ปี ค.ศ. 1950 เป็นต้นมาจนถึงปัจจุบัน ซึ่งแบ่งได้ 4 ระยะ ได้แก่ ระยะที่ 1 ช่วงระหว่าง ค.ศ. 1950-1975 จากห้องปฏิบัติการสู่ห้องเรียน เป็นช่วงของการนำทฤษฎีการเรียนรู้ ที่พัฒนาขึ้นในห้องทดลองมาประยุกต์ใช้ในการออกแบบกระบวนการฝึกอบรมบุคคลใหม่ทักษะการปฏิบัติ ระยะที่ 2 ช่วงระหว่าง ค.ศ. 1975-1980 ช่วงก่อกำเนิดของทฤษฎีการเรียนรู้กลุ่มพุทธินิยมที่สนใจกระบวนการคิด การแก้ปัญหามากกว่าการทำเป็น ทำได้ดังเช่นในช่วงแรก ระยะที่ 3 ช่วงระหว่าง ค.ศ. 1980-1990 เป็นช่วงที่ปัจจัยด้านสังคม วัฒนธรรมและปัจจัยด้านบุคคลได้รับความสนใจว่ามีผลกระทบต่อการเรียนรู้ และระยะที่ 4 ช่วงระหว่าง ค.ศ. 1990 - ปัจจุบัน เป็นช่วงการก่อกำเนิดของทฤษฎีการสร้างความรู้ที่เชื่อว่า ความรู้เป็นสิ่งที่บุคคลแต่ละคนสร้างความหมาย ความเข้าใจของตนขึ้นจากประสบการณ์และความรู้เดิมที่มีอยู่ พัฒนาการของทฤษฎีการเรียนรู้ในแต่ละช่วงเวลาดังกล่าวจะช่วยให้เราเข้าใจแนวคิดและแนวโน้มของการออกแบบการเรียนการสอนที่เปลี่ยนแปลงไปตามทฤษฎีการเรียนรู้ที่ยึดถือเป็นพื้นฐาน (Gredler, 1997, pp. 51-60)

สรุปได้ว่า การเรียนรู้มีวิวัฒนาการเริ่มมาตั้งแต่ก่อนปีคริสต์ศักราช 327 พัฒนามาจากกระบวนการคิดใฝ่ดีในตัวมนุษย์ นำไปสู่การจินตนาการสร้างภาพ และการเรียนรู้เพื่อพัฒนาจากประสบการณ์ที่ผ่านมา ทั้งนี้สิ่งเร้าภายนอกก็เป็นปัจจัยสำคัญที่ช่วยกระตุ้นการพัฒนาทักษะการเรียนรู้ของมนุษย์ด้วย

กลุ่มทฤษฎีการเรียนรู้ (Theory of Learning)

ทฤษฎี หมายถึงความคิดหรือชุดของความคิดที่ต้องการอธิบายบรรยายหรือทำนายปรากฏการณ์หรือหลักการอย่างใดอย่างหนึ่ง (ราชบัณฑิตยสถาน, 2555, หน้า 544) ทฤษฎีเป็นกรอบแนวคิดที่แยกลักษณะสำคัญออกจากสารสนเทศทั่วไปของปรากฏการณ์ และต้องผ่านการทดสอบจนเป็นที่ยอมรับ (Gredler, 1997, p. 8) ดังนั้น ความหมายของทฤษฎีการเรียนรู้ ที่เป็นไปตามข้อตกลงเบื้องต้นที่กล่าวมานี้จึง ตรงกับที่ ทิศนา ขัมมณี (2555, หน้า 475) ให้ความหมายของทฤษฎีการเรียนรู้คือ ข้อความรู้ที่พรรณนา อธิบาย ทำนายปรากฏการณ์ต่างๆ เกี่ยวกับการเรียนรู้ ซึ่งได้รับการพิสูจน์ทดสอบตามกระบวนการทางวิทยาศาสตร์หรือกระบวนการสืบสอบแสวงหาความรู้ที่เหมาะสมกับศาสตร์แต่ละสาขาซึ่งได้รับการยอมรับว่าเชื่อถือได้ และสามารถนำไปนิรนัยเป็นหลักหรือกฎการเรียนรู้ย่อยๆ หรือนำไปใช้เป็นหลักในการจัดกระบวนการเรียนรู้ให้แก่ผู้เรียนได้ ทฤษฎีการเรียนรู้ที่สำคัญแบ่งออกได้ 2 กลุ่มใหญ่ๆ คือ กลุ่มที่ 1 ทฤษฎีกลุ่มสัมพันธ์ต่อเนื่อง (Associative Theories) ทฤษฎีนี้เห็นว่าการเรียนรู้เกิดจากการเชื่อมโยงระหว่างสิ่งเร้า (Stimulus) และการตอบสนอง (Response) ปัจจุบันเรียกนักทฤษฎีกลุ่มนี้ว่า “พฤติกรรมนิยม” (Behaviorism) ซึ่งเน้นเกี่ยวกับกระบวนการเปลี่ยนแปลง พฤติกรรมที่มองเห็น และสังเกตได้มากกว่ากระบวนการคิด และปฏิบัติการภายในของผู้เรียน ประกอบด้วยทฤษฎีย่อยๆ อาทิเช่น ทฤษฎีการวางเงื่อนไข (Conditioning Theories) ประกอบด้วย 1) ทฤษฎีการวางเงื่อนไขแบบคลาสสิก (Classical Conditioning Theories) 2) ทฤษฎีการวางเงื่อนไขแบบการกระทำ (Operant Conditioning Theory) ทฤษฎีสัมพันธ์เชื่อมโยง (Connectionism Theories) และทฤษฎีสัมพันธ์ต่อเนื่อง (S-R Contiguity Theory) กลุ่มที่ 2 คือ ทฤษฎีกลุ่มความรู้ความเข้าใจ (Cognitive Theories) สุวิทย์ มูลคำ และอรทัย มูลคำ, (2545) อธิบายว่า ทฤษฎีกลุ่มนี้บางครั้งเรียกว่า กลุ่มปัญญานิยม มีความเชื่อว่าผู้เรียน

จะเกิดการเรียนรู้ได้ต้องใช้ประสาทสัมผัส (Sense) และใช้สติปัญญาเป็นตัววิเคราะห์ข้อมูล และเก็บสะสมประสบการณ์ เพื่อนำไปใช้แก้ปัญหาใหม่ สำหรับกลุ่มแนวคิดทฤษฎีที่สอดคล้องกับ การเรียนรู้ของผู้ใหญ่และการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง ได้แก่ กลุ่มแนวคิดทฤษฎีการสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง (Constructivism) เป็นทฤษฎีการเรียนรู้ที่เชื่อว่า การเรียนรู้เป็นกระบวนการที่เกิดขึ้นในตัวของผู้เรียนที่เน้นวิธีการเรียนรู้ ด้วยการนำตนเอง เพื่อช่วยให้ผู้เรียนสามารถคิดไตร่ตรองได้อย่างสร้างสรรค์ และคิดอย่างมีวิจารณญาณ สามารถพึ่งพาตนเองได้ รู้จักร่วมมือกับผู้อื่นอย่างสร้างสรรค์ ช่วยพัฒนาสังคม และสิ่งแวดล้อม และนำความรู้ที่ได้รับไปบูรณาการในการดำรงชีวิตได้อย่างมีความสุข ตามหลักการของทฤษฎีนี้ผู้เรียนเป็นผู้สร้างความรู้จากความสัมพันธ์ระหว่าง สิ่งที่พบเห็นกับความรู้ความเข้าใจเดิมที่มีมาก่อนนำความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับเหตุการณ์ และปรากฏการณ์ที่พบเห็นมาสร้างเป็นโครงสร้างใหม่ทางปัญญา (Kemil.1991) และกลุ่มแนวคิดทฤษฎีการสร้างสรรคด้วยปัญญา (Constructionism) ที่เชื่อว่าผู้เรียน เป็นฝ่ายสร้างความรู้ขึ้นด้วยตนเอง มิใช่ได้มาจากผู้สอนและในการสร้างความรู้ขึ้น ผู้เรียนจะต้องลงมือสร้างสิ่งใดสิ่งหนึ่งขึ้นมา เช่น การสร้างสิ่งจำลอง การสร้างสิ่งที่จับต้องสัมผัสได้ พร้อมกับคิดและพูดอธิบายเกี่ยวกับสิ่งที่ได้กระทำไปแล้วให้คนอื่น ๆ รับรู้และนำไปสู่การแลกเปลี่ยนความคิดซึ่งกันและกัน โดยใช้เครื่องมือที่เหมาะสมในการสร้างความคิด จะมีผลทำให้ผู้เรียนต้องใช้ความคิด มีความกระตือรือร้น มีความรับผิดชอบต่อการเรียนรู้ของตนเอง การเรียนรู้ตามทฤษฎีสร้างสรรคด้วยปัญญาเริ่มใช้ในประเทศไทยอย่างจริงจังนั้นเริ่มแต่ปี พ.ศ. 2539 โดยมูลนิธิศึกษาพัฒนาได้พัฒนาโครงการนำร่องคือ Lighthouse Project เพื่อแสดงให้เห็นว่าการจัดการศึกษาที่เป็นทางเลือกใหม่สำหรับพัฒนาคนไทยให้เป็นนักคิด นักสำรวจทดลอง และใช้เทคโนโลยีเพื่อแสดงความคิดและสร้างสรรค์สิ่งต่างๆ ได้อย่างคล่องแคล่ว (https://www.baanjommyut.com/library_2/constructionism/)

สรุปได้ว่า การเรียนรู้มีการศึกษาค้นคว้าและจำแนกลักษณะการเรียนรู้ไว้หลากหลายแบบ เพื่อช่วยในการอธิบายรูปแบบการเรียนรู้ที่แตกต่างกันออกไป ซึ่งโดยภาพรวมทั้งแนวความคิด และทฤษฎีที่หลากหลายนั้นล้วนแต่อธิบายไปในทางที่สอดคล้องกันว่า การเรียนรู้นั้นย่อมเกิดจากการศึกษา ค้นคว้า วิจัย บันทึกลง หรือกระบวนการวิทยาศาสตร์ และจนกระทั่งประสบการณ์ที่ผ่านเข้ามาอีกด้วย โดยมีสิ่งเร้าภายในและภายนอกกระตุ้นให้บุคคลมีความต้องการพัฒนาการเรียนรู้ต่อไปอีกอย่างเป็นพลวัต ทั้งนี้ การเรียนรู้ที่ดีและคงทน จะต้องเป็นการเรียนรู้ที่เกิดจากผู้เรียนศึกษาและทำความเข้าใจด้วยตนเองผ่านกระบวนการ วิธีการ ที่ตนเองเป็นผู้คิดค้นหรือปฏิบัติตามมากกว่าให้บุคคลอื่นมาเป็นผู้สอนหรืออธิบายเพื่อความเข้าใจเท่านั้น

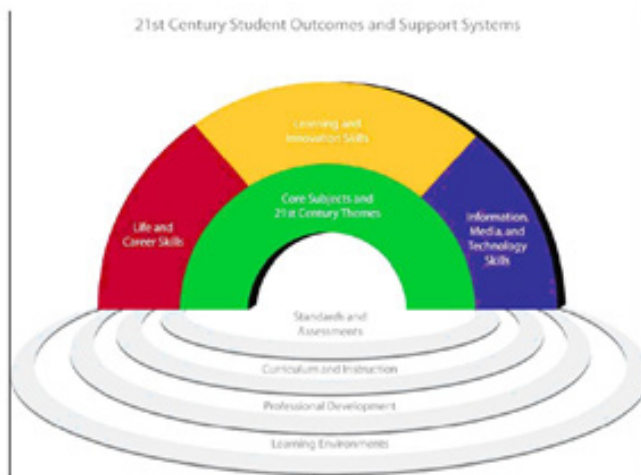
ทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21

การเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ต้องก้าวข้าม “สาระวิชา” ไปสู่การเรียนรู้ “ทักษะแห่งศตวรรษที่ 21” (21st Century Skills) ซึ่งผู้สอนจะเป็นผู้สอนอย่างเต็มที่ไม่ได้ แต่ต้องให้ผู้เรียนเป็นผู้เรียนรู้ด้วยตนเอง โดยผู้สอนจะออกแบบการเรียนรู้ ฝึกฝนให้ตนเองเป็นโค้ช (Coach) และอำนวยความสะดวก (Facilitator) ในการเรียนรู้แบบ PBL (Problem-Based Learning) ของผู้เรียน (http://www.noppawan.sskru.ac.th/data/learn_c21.pdf)

ดังนั้นการพัฒนาทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษ 21 ให้กับผู้เรียน ดังที่ได้อธิบายไว้ในเบื้องต้นว่า การสอนที่เน้นกระบวนการคิดวิเคราะห์มากกว่าการท่องจำ เน้นวิธีการแสดงความคิดเห็น การแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง ควรมีทักษะพื้นฐาน อ่านออก (Reading) เขียนได้ (Writing) และ คิดเลขเป็น (Arithmetic) ซึ่งสอดคล้องกับนโยบายของชาติ (พ.ศ.2557) ที่ให้ความสำคัญในการพัฒนาคนอย่างยั่งยืนในศตวรรษที่ 21 ซึ่งองค์การยูเนสโกได้แนะนำว่า ผู้เรียนควรมีทักษะที่ครอบคลุม 3 กลุ่ม ได้แก่ ทักษะพื้นฐาน คือ ทักษะที่จำเป็นต่อการดำรงชีวิต เช่น อ่านออก เขียนได้ และคิดเลขเป็น ทักษะเพื่อทำงาน คือ ทักษะพื้นฐานในการทำงานของทุกอาชีพ ได้แก่ เทคโนโลยีสารสนเทศ การคิดวิเคราะห์ การคิดสร้างสรรค์ การทำงานเป็นทีม และการสื่อสาร ที่เน้นการปฏิบัติที่เป็นทักษะด้านอาชีพ ดังนั้น เมื่อจบการศึกษา

แล้วผู้เรียนจะมีทักษะในศตวรรษที่ 21 สามารถปรับตนเองเข้ากับสถานการณ์ได้อย่างเท่าทัน และการเปลี่ยนแปลงทางสังคมในยุคสมัยใหม่ (Trilling & Fadel, 2009 อ้างถึงใน รุ่งนภา จันทรา และคณะ, 2560)

การที่จะปรับตนเองเข้ากับสถานการณ์ และการเปลี่ยนแปลงทางสังคมได้นั้น ผู้เรียนก็ต้องเรียนรู้ และพัฒนาทักษะการเรียนรู้ด้านอื่นๆ ให้ได้ เช่น ทักษะด้านการคิดอย่างมีวิจารณญาณ และทักษะในการแก้ปัญหา (Critical Thinking and Problem Solving) ทักษะด้านการสร้างสรรค์ และนวัตกรรม (Creativity and Innovation) ทักษะด้านความเข้าใจความต่างวัฒนธรรม ต่างกระบวนทัศน์ (Cross-cultural Understanding) ทักษะด้านความร่วมมือการทำงานเป็นทีมและภาวะผู้นำ (Collaboration, Teamwork and Leadership) ทักษะด้านการสื่อสารสารสนเทศ และรู้เท่าทันสื่อ (Communications, Information, and Media Literacy) ทักษะด้านคอมพิวเตอร์และเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร (Computing and ICT Literacy) ทักษะอาชีพ และทักษะการเรียนรู้ (Career and Learning Skills) ดังแผนภาพที่อธิบายกรอบแนวคิดเพื่อการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21

ภาพ กรอบแนวคิดเพื่อการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 21st Century Learning Framework
(สืบค้นจาก <http://www.qlf.or.th/>)

กรอบแนวคิดเชิงมนทัศน์สำหรับทักษะแห่งศตวรรษที่ 21 เป็นที่ยอมรับในการสร้างทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 (Model of 21st Century Outcomes and Support Systems) ซึ่งเป็นที่ยอมรับอย่างกว้างขวางเนื่องด้วยเป็นกรอบแนวคิดที่เน้นผลลัพธ์ที่เกิดกับผู้เรียน (Student Outcomes) ทั้งในด้านความรู้สาระวิชาหลัก (Core Subjects) และทักษะแห่งศตวรรษที่ 21 ที่จะช่วยผู้เรียนได้เตรียมความพร้อมในหลากหลายด้าน รวมทั้งระบบสนับสนุนการเรียนรู้ได้แก่มาตรฐานและการประเมิน หลักสูตรและการเรียนการสอน การพัฒนาผู้สอน สภาพแวดล้อมที่เหมาะสมต่อการเรียนในศตวรรษที่ 21 ในขณะที่ ชาตรี ฝ่ายคำตา, 2559 อธิบายว่าทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ควรมีคือ ความรู้เกี่ยวกับโลก (Global Awareness) ความรู้เกี่ยวกับการเงิน เศรษฐศาสตร์ ธุรกิจ และการเป็นผู้ประกอบการ (Financial, Economics, Business and Entrepreneurial Literacy) ความรู้ด้านการเป็นพลเมืองที่ดี (Civic Literacy) ความรู้ด้านสุขภาพ (Health Literacy) และความรู้ด้านสิ่งแวดล้อม (Environmental Literacy)

กล่าวได้ว่า การพัฒนาทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ต้องเริ่มจากการเปลี่ยนแปลงทัศนะจากกระบวนทัศน์แบบดั้งเดิม ไปสู่กระบวนทัศน์ใหม่ที่ให้โลกของผู้เรียนและโลกความเป็นจริงเป็นศูนย์กลางของกระบวนการเรียนรู้เป็นการเรียนรู้ที่ไปไกลกว่าการได้รับความรู้แบบง่าย ๆ ไปสู่การเน้นพัฒนาทักษะและทัศนคติ ทักษะการคิด ทักษะการ

แก้ปัญหา ทักษะองค์การ ทักษะคิดเชิงบวก ความเคารพตนเอง นวัตกรรม ความสร้างสรรค์ ทักษะการสื่อสาร ทักษะ และค่านิยมทางเทคโนโลยี ความเชื่อมั่นตนเอง ความยืดหยุ่น การจูงใจตนเอง และความตระหนักในสภาพแวดล้อมและ เหนืออื่นใด คือ ความสามารถใช้ความรู้สร้างสรรค์ ถือเป็นทักษะที่สำคัญจำเป็นสำหรับการเป็นผู้เรียนในศตวรรษ ที่ 21 ถือเป็นสิ่งที่ท้าทายในการที่จะพัฒนาการเรียนรู้ให้ผู้เรียนมีทักษะ ทักษะคิด ค่านิยม และบุคลิกภาพส่วนบุคคล เพื่อความรู้อันยั่งยืนในอนาคต และเพื่อเผชิญกับอนาคตด้วยภาพลักษณ์ทางบวกที่มีทั้งความสำเร็จและมีความสุข

สภาพแวดล้อมการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21

สภาพแวดล้อมทางการเรียน (Learning Environment) หมายถึง สภาพแวดล้อมทางกายใดๆก็ตามที่มีผล ต่อสภาวะการเรียนรู้ของผู้เรียน ทั้งที่เป็นปัจจัยภายในและปัจจัยภายนอก อาทิเช่น อาคาร สถานที่ โต๊ะ เก้าอี้ วัสดุ อุปกรณ์ หรือสื่อต่างๆ รวมทั้งสิ่งต่างๆ ที่อยู่ตาม ธรรมชาติ อันได้แก่ ต้นไม้ พืช ภูมิประเทศ ภูมิอากาศ

ในสภาพแวดล้อมแบบใหม่การเรียนรู้โดยระบบสารสนเทศผ่านนวัตกรรมเทคโนโลยี การสื่อสารบนโลก อินเทอร์เน็ต มีบทบาทในการขยายขอบเขตของการเรียนรู้ให้ผู้เรียนได้มากขึ้นโดยไม่จำกัดเฉพาะในห้องเรียน สามารถ เรียนรู้ได้ตลอดเวลาและทุกสถานที่ ซึ่ง Margaret Riel ได้เสนอรูปแบบแนวคิดสภาพแวดล้อมเพื่อการเรียนรู้ 4 องค์ ประกอบด้วยกัน

1. การยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง (Learner-centered Approach) หมายถึง การให้ผู้เรียนตั้งเป้าหมายด้วย ตนเอง และมีความสามารถที่จะสร้างสรรค์องค์ความรู้ใหม่ โดยที่ผู้สอนจะเน้นบทบาทในการเป็นผู้อำนวยความสะดวก ให้แก่ผู้เรียน และออกแบบการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ที่สำคัญผู้เรียนก็จะมีส่วนร่วมในการเรียนรู้ และสามารถแก้ไขปัญหาเมื่อพบเจอได้

2. ความรู้เป็นศูนย์กลาง (Knowledge-centered approach) บทบาทที่สำคัญของผู้สอนจะต้องจัดรายวิชาการ เรียนรู้ให้ผู้เรียน และสร้างสภาพการเรียนรู้ที่สามารถแสวงหาความรู้ได้ด้วยตนเองจากแหล่งความรู้ที่หลากหลาย มิได้จำกัดตำราเพียงเล่มเดียว เปิดโอกาสให้ผู้เรียนเข้าถึงแหล่งความรู้ โดยเฉพาะอย่างยิ่งเรื่องของอิเล็กทรอนิกส์ อินเทอร์เน็ต สังคมมีเดีย ในรูปแบบต่างๆ จะทำให้เราได้ศึกษาค้นคว้าหรือกระทั่งการเข้าถึงซึ่งนวัตกรรมทาง เทคโนโลยีได้

3. ชุมชนเป็นศูนย์กลาง (Community-centered approach) คือแหล่งรวบรวมข้อมูลข่าวสารความรู้ การ ถ่ายทอด การแลกเปลี่ยนประสบการณ์ การสืบทอดภูมิปัญญา วัฒนธรรม ค่านิยม และเอกลักษณ์ ด้วยเหตุผลนี้ ชุมชน ของผู้เรียนเป็นแหล่งความรู้ที่สำคัญในทางสังคมสารสนเทศ ที่สามารถนำไปสู่การส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้ใหม่ เพื่อให้ ผู้เรียนเข้ามาเรียนรู้ ค้นคว้าหาความรู้ แลกเปลี่ยนความรู้และประสบการณ์ รวมทั้งการพบปะ สังสรรค์ เพื่อสร้าง ความเข้าใจ ความร่วมมือในการพัฒนาตนเองและชุมชน

4. การประเมินผลเป็นศูนย์กลาง (Assessment-centered approach) การประเมินผลเป็นสิ่งสำคัญ และ จำเป็นอย่างยิ่งของการเรียนรู้ในสภาพแวดล้อมใหม่ เพราะจะได้รู้ว่าผู้เรียนกำลังเรียนอะไรอยู่ และอะไรคือสิ่งที่เขา กำลังเรียนรู้ และนำไปสู่การพัฒนาที่ดีขึ้น ซึ่งเครื่องมือของการประเมินจึงออกมาในหลากหลายรูปแบบ แต่ละรูปแบบ จะต้องชัดเจน (<https://sites.google.com/site/winaik103/263-601/new-learning-environment>)

ทั้งนี้ สภาพแวดล้อมการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ที่พึงควรมีคือ 1) สร้างการเรียนรู้วิถีปฏิบัติที่สนับสนุนความ ต้องการของมนุษย์และสภาพแวดล้อมทางกายภาพที่จะสนับสนุนการเรียนการสอนและการเรียนรู้ 2) เรียนรู้การใช้ เครื่องมือเทคโนโลยีและทรัพยากรอย่างมีคุณภาพ รู้จักการทำงานสำหรับการเรียนรู้เป็นกลุ่ม ทีม และรายบุคคล 3) ผู้สอนมีแนวทางการสอน มีความรู้ความสามารถในการบูรณาการเครื่องมือ และกลยุทธ์การเรียนการสอนไปสู่การ ปฏิบัติในชั้นเรียน 4) เน้นความเข้าใจอย่างลึกซึ้งซึ่งมากกว่าความรู้แบบผิวเผิน (ชาตรี ฝ่ายคำตา, 2559) การให้การ

ศึกษาสำหรับศตวรรษที่ 21 จะมีความยืดหยุ่น สร้างสรรค์ ทำทาย และซับซ้อน เป็นการศึกษาที่จะทำให้โลกเกิดการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วอย่างเต็มไปดด้วยสิ่งทำทาย และปัญหา รวมทั้งโอกาสและสิ่งที่เป็นไปได้ใหม่ๆ ที่น่าตื่นเต้น โรงเรียนในศตวรรษที่ 21 จะเป็นโรงเรียนที่มีหลักสูตรแบบยึดโครงการเป็นฐาน (project-based curriculum) เป็นหลักสูตรที่ให้ผู้เรียนเกี่ยวข้องกับปัญหาในโลกที่เป็นจริง เป็นประเด็นที่เกี่ยวข้องกับความเป็นมนุษย์ และคำถามเกี่ยวกับอนาคตเชิงวัฒนธรรม สังคม และสากล ภาพของโรงเรียนจะเปลี่ยนจากการเป็นสิ่งก่อสร้างเป็นภาพของการเป็น ศูนย์รวมประสาท (nerve centers) ที่ไม่จำกัดอยู่แต่ในห้องเรียน แต่จะเชื่อมโยงผู้สอน ผู้เรียน และชุมชน เข้าสู่ชุมชนแห่งความรู้ทั่วโลก ผู้สอนเองจะเปลี่ยนจากการเป็นผู้ถ่ายทอดความรู้ไปเป็นผู้สนับสนุนช่วยเหลือให้ผู้เรียนสามารถเปลี่ยนสารสนเทศเป็นความรู้ และนำความรู้เป็นเครื่องมือสู่การปฏิบัติและให้เป็นประโยชน์ เป็นการเรียนรู้เพื่อสร้างความรู้ และต้องมีการสร้างวัฒนธรรมการสืบค้น (create a culture of inquiry)

กล่าวได้ว่า ห้องเรียนในศตวรรษที่ 21 จะเน้นไปที่ผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง และผู้สอนก็เป็นศูนย์กลางเช่นเดียวกัน แต่ผู้สอนจะไม่ทำหน้าที่เป็นเพียงผู้บรรยายอีกต่อไป แต่ทำหน้าที่เป็นผู้อำนวยความสะดวกในการเรียนรู้ โดยที่ผู้เรียนจะต้องลงมือทำด้วยตัวเอง และผู้สอนทำหน้าที่เหมือนผู้ฝึกสอนช่วยผู้เรียนโดยให้ผู้เรียนเป็นผู้ลงมือทำเอง ผู้เรียนจะเรียนรู้ถึงกระบวนการวิธีการสอบถาม (inquiry method) และเรียนรู้ที่จะทำงานร่วมกับผู้อื่น นี่เป็นเพียงส่วนหนึ่งของโลกแห่งความเป็นจริงที่พวกเขาจะได้เรียนรู้ก่อนที่พวกเขาจะออกไปจากห้องเรียน

แนวทางการพัฒนาการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21

กระบวนการจัดการเรียนรู้แนวใหม่สไตล์ศตวรรษที่ 21 นั้นโรงเรียนขนาดใหญ่ หลายโรงเรียนได้เพิ่มรายวิชาที่สามารถจัดกระบวนการเรียนรู้เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้เกิดทักษะได้ โดยใช้ชื่อวิชาว่า การค้นคว้าอิสระ หรือ Independent Study หรือเป็นที่รู้จักกันว่าวิชา IS ซึ่งเป็นหลักสูตรรายวิชาที่มีสาระการเรียนรู้ที่สถานศึกษาสร้างขึ้นให้ผู้เรียนได้เลือกเรียนวิชาตามความถนัด ตามความสนใจ ตามความต้องการและความแตกต่างระหว่างบุคคล เนื้อหาที่ต้องจัดการเรียนรู้มี 3 ส่วนด้วยกัน คือ 1) IS1 การศึกษาค้นคว้าและสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง ในวิชานี้ผู้เรียนจะได้รับการพัฒนาให้เกิดการเรียนรู้ ในการเลือกประเด็นปัญหา ตั้งสมมติฐาน ค้นคว้า การแสวงหาความรู้ จากแหล่งข้อมูลต่างๆ และฝึกทักษะการวิเคราะห์ สังเคราะห์ และสร้างองค์ความรู้ให้กับตนเองได้ 2) IS2 การสื่อสารและการนำเสนอ เป็นการเรียนรู้ที่ต่อเนื่องจากวิชาแรกโดยผู้เรียนนำสิ่งที่ได้ศึกษา ค้นคว้าจาก IS1 มาเขียนรายงาน หรือเอกสารทางวิชาการ และนำเสนอเพื่อสื่อสาร ถ่ายทอดความรู้ที่ตนไปศึกษามา ให้ผู้อื่นเข้าใจได้ 3) IS3 การนำความรู้ไปใช้บริการสังคม เป็นการนำความรู้เพื่อนำไปให้บริการทางสังคม นำสิ่งที่ได้เรียนรู้มา จากรายวิชา IS1 และ IS2 มาประยุกต์ใช้และทำประโยชน์ให้แก่สังคม

การจัดการเรียนรู้แนวใหม่นี้ มิได้ละทิ้งทฤษฎีการเรียนรู้แบบเดิมๆ เลย ไม่ว่าจะ เป็นทฤษฎีการเรียนรู้กลุ่ม พฤติกรรมนิยม ที่เกิดจากการตอบสนองจากสิ่งเร้า การเรียนรู้ที่เกิดจากการเชื่อมโยงระหว่างสิ่งเร้า ทฤษฎีของ ธอร์น ไคค์ ที่เชื่อว่า การเรียนรู้เกิดขึ้นได้ดีถ้าผู้เรียนมีความพร้อม หากผู้เรียนไม่มีความพร้อม การเรียนรู้แนวใหม่ก็จะไม่เกิด หากผู้เรียนไม่มีแรงจูงใจ หรือ แรงขับ หรือเลือกที่จะเรียนในแบบที่ตนเองอยากเรียน ด้วยตนเองแล้วนั้น การเรียนรู้ก็เกิดขึ้นไม่ได้เช่นเดียวกัน

ภาพของห้องเรียนจะขยายกลายเป็นชุมชนที่ใหญ่ขึ้นมีคุณลักษณะเป็นผู้ซึ่งนำตนเองได้ มีการทำงานทั้งอย่างเป็นอิสระและอย่างร่วมมือกันคนอื่น หลักสูตรและการสอนจะมีลักษณะทำทายสำหรับผู้เรียนทุกคน และคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล หลักสูตรจะไม่เน้นการยึดตำราเป็นตัวขับเคลื่อน หรือแบบแยกส่วน เช่นในอดีต แต่จะเป็นหลักสูตรแบบยึดโครงการและการบูรณาการ การสอนทักษะและเนื้อหาจะไม่เป็นจุดหมายปลายทางเช่นที่เคยเป็นมา แต่ผู้เรียนจะต้องมีการเรียนรู้ผ่านการวิจัยและการปฏิบัติในโครงการ การเรียนรู้จากตำราจะเป็นเพียงส่วนหนึ่งเท่านั้น

ความรู้จะไม่หมายถึงการจดจำข้อเท็จจริงหรือตัวเลขแต่จะเป็นสิ่งที่เกิดขึ้นจากการวิจัยและการปฏิบัติโดยเชื่อมโยงกับความรู้และประสบการณ์เก่าที่มีอยู่ ทักษะและเนื้อหาที่ได้รับจะเกี่ยวข้องและมีความจำเป็นต่อการปฏิบัติในโครงการจะไม่จบลงตรงที่การได้รับทักษะและเนื้อหาแล้วเท่านั้น การประเมินผลจะเปลี่ยนจากการประเมินความจำและความไม่เกี่ยวข้องกับความเข้าใจต่อการนำไปปฏิบัติได้จริง แต่เป็นการประเมินที่ผู้ถูกประเมินมีส่วนร่วมในการประเมินตนเองด้วย ทักษะที่คาดหวังสำหรับศตวรรษที่ 21 ที่เรียนรู้ผ่านหลักสูตรที่เป็นสหวิทยาการ บูรณาการ ยึดโครงการเป็นฐานและอื่นๆ ดังกล่าวจะเน้นเรื่อง 1) ทักษะการเรียนรู้และนวัตกรรม (learning and innovation skills) 2) ทักษะชีวิตและอาชีพ (life and career skills) ทักษะสื่อสารสนเทศ และเทคโนโลยี (information, media and technology skills) ที่คาดหวังว่าจะเกิดขึ้นได้จากความร่วมมือ ในการทำงานเป็นทีม การคิดเชิงวิพากษ์ (critical thinking) ในปัญหาที่ซับซ้อน (https://webs.rmutl.ac.th/assets/upload/files/2016/09/20160908101755_51855.pdf)

แนวทางการสอนภาษาอังกฤษในศตวรรษที่ 21

จากการอธิบายข้อมูลเชิงวิชาการในเบื้องต้น จึงสามารถอนุมานได้ว่า การพัฒนาการเรียนรู้ทางด้านภาษาอังกฤษโดยผ่านกระบวนการเรียนการสอน เพื่อให้สอดคล้องกับศตวรรษที่ 21 จึงควรปฏิบัติตามแนวทางการพัฒนาการเรียนการสอนภาษาอังกฤษตาม 4 ขั้นตอนดังนี้ คือ แนวการสอนภาษาอังกฤษ ที่เน้นกฎเกณฑ์ของภาษา แนวการสอนภาษาอังกฤษ ที่เน้นการปฏิสัมพันธ์ แนวการสอนภาษาอังกฤษ ที่เน้นความเหมาะสมในการใช้ภาษา และแนวการสอนภาษาอังกฤษ ที่แบบ บูรณาการเนื้อหาและภาษา

แนวทางการสอนภาษาอังกฤษในศตวรรษที่ 21 จะมีแนวการสอนซึ่งสามารถแยกประเภทได้และสามารถแยกประเภทรูปแบบได้ดังนี้ ประเภทแรกคือแนวทางการสอน ซึ่งสามารถแบ่งย่อยได้ 3 ประเภท คือ วิธีสอนแบบไวยากรณ์และแปล วิธีการสอนแบบตรง และวิธีการสอนแบบฟัง-พูด ประเภทที่ 2 คือ แนวการสอนภาษาอังกฤษที่เน้นการปฏิสัมพันธ์ ซึ่งสามารถแบ่งย่อยได้ 7 ประเภทคือ วิธีการสอนแบบเจียบ วิธีการสอนแบบธรรมชาติ วิธีการสอนแบบชักชวน วิธีการสอนแบบตอบสนองด้วยท่าทาง การเรียนรู้แบบร่วมมือ การเรียนรู้แบบภาระงาน และการเรียนรู้จากโครงการ ประเภทที่ 3 คือ แนวการสอนภาษาอังกฤษที่เน้นความเหมาะสมในการใช้ภาษา สามารถแบ่งย่อยได้ 2 ประเภท คือ แนวการสอนเพื่อการสื่อสาร และแนวการสอนภาษาแบบกำหนดสถานการณ์ ประเภทที่ 4 คือ แนวการสอนภาษาอังกฤษที่แบบบูรณาการเนื้อหาและภาษา ซึ่งสามารถแบ่งย่อยได้ 2 ประเภท การสอนที่เน้นสาระการเรียนรู้ และการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการ

วิธีการสอนแบบไวยากรณ์และแปล (The Grammar-Translation Method) จะเป็นการไม่เน้นการฟังและการพูด แต่เน้นการเรียนไวยากรณ์และการแปลเพื่อให้ผู้เรียนสามารถอ่านตำราและวรรณคดีภาษากรีก และภาษาละตินได้ และมีวิธีการสอนแบบนี้ในการสอนภาษาอังกฤษเป็นภาษาต่างประเทศโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้ผู้เรียนสามารถอ่านได้เข้าใจและเห็นคุณค่าของคำประพันธ์ภาษาต่างประเทศ เน้นการท่องจำ และความถูกต้องในการใช้ภาษา

วิธีการสอนแบบตรง (The direct method) วิธีสอนแบบตรงมีแนวคิดทางภาษา คือ ภาษาพูด ซึ่งการเรียนภาษาที่ผู้เรียนได้สื่อสารด้วยภาษาที่เรียนนั้น เพื่อให้ประสบผลสำเร็จยิ่งขึ้น ควรให้ผู้เรียนได้เรียนรู้วิธีการที่จะคิดเป็นภาษาที่เรียนด้วย ดังนั้นการเรียนการสอนภาษาจึงควรใช้ภาษาต่างประเทศที่เรียนนั้นตลอดเวลา และสื่อสารราวกับอยู่ในสถานการณ์จริง มีจุดประสงค์เพื่อให้ผู้เรียนใช้ภาษาเพื่อการสื่อสารได้ เริ่มการสอนแบบระบบเสียงให้ผู้เรียนฝึกเลียนแบบเสียงและแยกเสียงให้ถูกต้อง แล้วจึงให้ผู้เรียนฝึกฟังความหมายในประโยค เช่น ประโยคคำถาม – คำตอบ บทสนทนาสั้นๆ

วิธีการสอนแบบฟัง-พูด (The audio-lingual method) เริ่มจากการฟัง-พูด ซึ่งเป็นพื้นฐานไปสู่การเรียนและการเขียน ดังนั้นภาษาที่นำมาให้ผู้เรียนเรียนควรเป็นภาษาที่เจ้าของภาษาใช้พูดกันในชีวิตประจำวัน จึงมีการเรียนรู้

เกี่ยวกับวัฒนธรรมเจ้าของภาษาด้วย เริ่มต้นด้วยภาษาพูด โดยยังไม่ให้ผู้เรียนเห็นรูปแบบของภาษา ผู้เรียนจะต้องเลียนแบบเสียงของผู้สอน จนสามารถฟังเข้าใจ เน้นการท่องจำบทสนทนา แล้วจึงเริ่มจากฝึกอ่านและเขียน

วิธีการสอนแบบเงียบ (The Silent way)

วิธีการสอนนี้มีหลักการที่เน้นความรู้ความเข้าใจเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ให้ผู้เรียนคิดเอง ผู้สอนจะพูดน้อยที่สุด และเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้พูด ได้แก้ไขปัญหเป็นส่วนสำคัญของการเรียนรู้ ผู้สอนเป็นเพียงผู้ช่วยเหลือให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากสิ่งแวดล้อม เพื่อให้ผู้เรียนได้ใช้ความคิดความเข้าใจที่ค้นพบกฎเกณฑ์ทางภาษาด้วยตนเอง และจากเพื่อนๆ

การเรียนรู้แบบภาระงาน (Task-Based Learning) การเรียนรู้แบบเน้นภาระงาน เป็นการเรียนการสอนที่ใช้ภาระงาน (tasks) เป็นหลัก โดยให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการพัฒนาการเรียนการสอน โดยภาระงานที่นำมาใช้ในการจัดการเรียนการสอนต้องเสริมให้ผู้เรียนได้ใช้ภาษาในการปฏิบัติภาระงานนั้นให้สำเร็จ ต้องวิเคราะห์ จัดประเภท จัดลำดับ และพิจารณาความยากง่าย เพื่อให้เหมาะสมกับผู้เรียนเป็นภาระงานที่ทำให้ผู้เรียนบรรลุตามจุดมุ่งหมาย และตรงกับความต้องการของผู้เรียน

การเรียนรู้แบบภาระงาน (Project-Based Learning) โครงการ คืองานศึกษาค้นคว้าที่ผู้เรียนทำร่วมกันเกี่ยวกับหัวข้อเรื่องใดเรื่องหนึ่ง ที่ผู้เรียนต้องการศึกษาแล้วดำเนินการศึกษาค้นคว้าภายในเวลาที่ตกลงกันไว้จนได้ผลตามจุดประสงค์ที่กำหนด โครงการเป็นวิธีการสอนให้ผู้เรียนเกิดกระบวนการเรียนรู้ด้วยตนเอง ซึ่งเป็นการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ การสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ การทำโครงการต้องเริ่มต้นจากผู้เรียน เป็นผู้คิด ลงมือปฏิบัติ ทหาทางแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นโดยมีผู้สอนคอยแนะนำช่วยเหลือ กระตุ้น เช่น การจัดนิทรรศการ

แนวการสอนภาษาแบบกำหนดสถานการณ์ แนวการสอนภาษาแบบกำหนดสถานการณ์จะมีลักษณะคล้ายๆ กับ Role Play จะเน้นที่ตัวผู้เรียน ผู้สอนหรือผู้เรียนเลือกสถานการณ์ที่คิดว่าผู้เรียนจะต้องประสบในการใช้ภาษา แล้วจึงเอาภาษาที่ใช้ในสถานการณ์นั้นมาจัดการสอน ตามวัตถุประสงค์ของผู้เรียนและของบทเรียน เช่น ผู้เรียนที่เรียนภาษาเพื่อจุดประสงค์ของการท่องเที่ยวก็จะเรียนภาษาในสถานการณ์ที่จะพบเห็นในการท่องเที่ยว

แนวการสอนภาษาเพื่อการสื่อสาร (The communicative approach) เป็นการจัดการเรียนการสอนตามทฤษฎีการเรียนรู้ ซึ่งมุ่งเน้นความสำคัญของผู้เรียน จัดลำดับการเรียนรู้เป็นขั้นตอนตามกระบวนการใช้ความคิดของผู้เรียน โดยเริ่มจากการฟังไปสู่การพูด การอ่านจับใจความสำคัญ ทำความเข้าใจ จดจำ แล้วนำสิ่งที่ได้เรียนรู้ไปมากกว่าการจดจำ

วิธีการสอนตามแนวธรรมชาติ (The Natural approach) โดยมีการพัฒนาการสอนตามแนวธรรมชาติ เป็นการเรียนรู้ การรับรู้ภาษาที่หนึ่งของเด็กเล็ก ซึ่งเป็นการรับรู้ที่เกิดขึ้นตามธรรมชาติโดยที่ไม่มีใครสอน พัฒนาทักษะทางภาษาเพื่อการสื่อสารกับเจ้าของภาษาโดยที่ยังคงให้ความสำคัญของคุณภาพของการใช้ไวยากรณ์โดยวิธีการตรวจแก้ไขไปเรื่อยๆ และระยะเวลาของผู้เรียนจะสามารถใช้ภาษาในการสื่อสารได้ตามหลักไวยากรณ์ โดยเชื่อว่าความเข้าใจข้อความมาก่อนการพูดการสนทนา และไม่จำเป็นต้องแสดงออกด้านทักษะการพูด

วิธีการสอนแบบชักชวนเป็นวิธีการสอนที่นักจิตวิทยาการศึกษาชาวบัลการเรีย ชื่อ จอร์จ โสซานาว (George Lozanow) วิธีการสอนแบบชักชวนอิงแนวคิดที่ว่าสมองของมนุษย์เต็มไปด้วยพลัง แต่ถูกนำมาใช้เพียงเล็กน้อย ผู้สอนจึงควรโน้มน้าวให้ผู้เรียนได้ใช้พลังสมองของตนเองอย่างเต็มที่โดยขจัดความกลัว ความวิตกกังวล และข้อห้ามต่างๆ ที่เป็นอุปสรรคต่อการเรียนภาษา ควรให้ผู้เรียนได้เรียนด้วยความสนุกสนานผ่อนคลายทางจิต กิจกรรมทางภาษาที่เน้นการสื่อสาร เน้นสภาพแวดล้อมที่เป็นจริงในการใช้ภาษา เช่น การแสดงละคร การฟังบทสนทนามีดนตรีเบาๆ ประกอบ

วิธีการสอนแบบตอบสนองด้วยท่าทาง วิธีการนี้ได้แนวคิดจากงานวิจัยด้านจิตวิทยาพัฒนาการและทฤษฎีการเรียนรู้ โดยเชื่อมโยงกับทฤษฎีของการจำในเชิงจิตวิทยา มีความเชื่อว่าถ้าบุคคลใดได้รับการฝึกฝนบ่อยๆ อย่างต่อเนื่องก็จะเกิดการเก็บสะสมประสบการณ์ต่างๆ และสามารถระลึกและถ่ายทอดออกมาได้ การจำเกิดจากการฝึกท่องจำหรือ

แสดงท่าทาง มุ่งพัฒนาความเข้าใจในการฟัง ในช่วงต้นของการเรียนรู้โดยการแสดงท่าทางใช้คำสั่งเป็นหลักในการสอน การเรียนรู้แบบร่วมมือ (Cooperative Learning) การจัดการเรียนการสอนที่แบ่งผู้เรียนออกเป็นกลุ่มย่อยๆ ส่งเสริมให้ผู้เรียนทำงานร่วมกันเพื่อให้ตนเองและสมาชิกทุกคนในกลุ่มประสบความสำเร็จตามเป้าหมายที่กำหนดให้ผู้เรียนมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างกันในลักษณะประชาธิปไตย เช่น การคัด การพูดคุย กิจกรรมโต๊ะกลม จับคู่ตรวจสอบ การสอนภาษาว่าควรนำเสนอภาษาใหม่ในรูปแบบที่พบในสถานการณ์จริง เพื่อนำไปสู่การสอนคำศัพท์ ไวยากรณ์ การออกเสียงมีการฝึกฝนจนเกิดความเข้าใจเนื้อหาไวยากรณ์ สามารถใช้ได้อย่างถูกต้อง แล้วจึงนำความรู้ที่ได้ไปฝึกในสถานการณ์จริง

การสอนที่เน้นสาระการเรียนรู้ การภาษาที่นำเนื้อหาวิชาต่างๆ มาบูรณาการกับจุดหมายของการสอนภาษากล่าวคือผู้เรียนใช้ภาษาเป็นเครื่องมือในการเรียนรู้ และในขณะที่เรียนก็พัฒนาการใช้ภาษาเพื่อการสื่อสารไปด้วย ดังนั้นการคัดเลือกเนื้อหาที่นำมาให้ผู้เรียนได้เรียนจึงเป็นสิ่งสำคัญอย่างยิ่ง เพราะเนื้อหาที่คัดเลือกมาจะต้องเอื้อต่อการบูรณาการการสอนภาษาทั้ง 4 ภาษาทักษะ คือ การฟัง การพูด การอ่าน การเขียน นอกจากนี้ยังช่วยให้ผู้เรียนสามารถพัฒนากระบวนการคิดวิเคราะห์ สามารถตีความ ประมวลข้อมูลของเรื่อง และพัฒนาการเขียนเชิงวิชาการที่เกี่ยวข้องกับเรื่องนั้นๆ ได้ ทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ภาษาในลักษณะองค์รวม

การจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการกลวิธีการเรียนรู้ซึ่งเปิดโอกาสให้ใช้วิธีการตั้งคำถาม และกระบวนการแก้ปัญหา เป็นตัวนำกระบวนการแสวงหาความรู้และทักษะโดยไม่ยึดติดโครงสร้างของสาขาวิชาต่างๆ ทางด้านวิชาการ เพื่อเป็นประโยชน์ในการจัดหลักสูตรและจัดการเรียนการสอน การเรียนรู้แบบบูรณาการเป็นการเชื่อมโยงความคิดรวบยอดจากวิชาและประสบการณ์ต่างๆ เข้ามาผสมผสานเป็นการส่งเสริมให้มีการขยายโลกทัศน์และวิสัยทัศน์ให้กว้างขึ้น นอกจากนี้ผู้เรียนยังสามารถเชื่อมโยงสิ่งที่เรียนเข้ากับชีวิตจริงและสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง จนเกิดการเรียนรู้ที่มีความหมายมากขึ้น (<http://sirinapa040.blogspot.com/2015/11/learning-log-15.html>)

สรุป

ทักษะการเรียนรู้ด้านภาษาอังกฤษในศตวรรษที่ 21 ควรมีการพัฒนาการเรียนรู้จากวิถีเดิมที่เคยปฏิบัติการตามกันมาเมื่อครั้งหลายศตวรรษก่อน เพราะวิถีชีวิตการเรียนรู้ของผู้เรียนได้เปลี่ยนไป ด้วยสิ่งเร้าภายนอกเป็นปัจจัยกระตุ้นให้ผู้เรียนก้าวล้ำไปมากในยุคศตวรรษแห่งการเรียนรู้ ผู้สอนจึงควรเปลี่ยนตัวเองให้เป็นที่ปรึกษาที่ดีในการแนะนำแนวทาง สร้างแรงจูงใจ เทคนิคการเรียนรู้ ชวนให้คิดวิเคราะห์ สร้างบรรยากาศที่สำหรับการเรียนรู้ มากกว่าการสอนในบทเรียนตามหน้ากระดาษ การสอนภาษาอังกฤษที่เหมาะสมสำหรับพัฒนาการเรียนรู้ด้านภาษาอังกฤษในยุคนี้ จึงควรพัฒนาเป็นรูปแบบการเรียนการสอนที่สนุกสนาน เน้นการฟัง-พูด สร้างปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้สอนกับผู้เรียน และผู้เรียนกับผู้เรียน รวมไปถึงบุคคลรอบข้าง เรียนรู้จากสถานการณ์จริง สร้างความเป็นธรรมชาติ ผู้สอนควรให้พูดน้อยลง เปิดโอกาสให้ผู้เรียนพูดให้มากขึ้น และเปิดโอกาสให้กล้าแสดงออกให้มากที่สุดเพื่อความรู้อันคงทนของการเรียนรู้ในยุคศตวรรษที่ 21

เอกสารอ้างอิง

ชาติรี ฝ่ายคำตา. (2559). การวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียนวิทยาศาสตร์. กรุงเทพฯ: สถาบันพัฒนาคุณภาพวิชาการ.

ทิศนา ขัมมณี. (2555). ศาสตร์การสอน: องค์ความรู้เพื่อการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. พิมพ์ครั้งที่ 16.

ราชบัณฑิตยสถาน. (2555). พจนานุกรมศัพท์ศึกษาศาสตร์ ฉบับราชบัณฑิตยสถาน. กรุงเทพฯ: อรุณการพิมพ์ สืบค้นจาก <http://www.aulibrary.au.edu/elib/cgi>

รุ่งนภา จันทรา และคณะ. (2560). ทักษะการเรียนรู้ศตวรรษที่ 21 ของนักศึกษาพยาบาลบรมราชชนนี สุราษฎร์ธานี. วารสารเครือข่ายพยาบาลและการสาธารณสุขภาคใต้. ปีที่: 4 ฉบับที่: 1.

วิจารณ์ พานิช. วิธีสร้างการเรียนรู้เพื่อศิษย์ใน ศตวรรษที่ 21. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ: มูลนิธิสดศรี-สฤษดิ์วงศ์. 2555. สืบค้นจาก http://noppawan.sskru.ac.th/data/learn_c21.pdf

สถิตย์ จอมใส, การจัดการทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21. สืบค้นจาก <https://sites.google.com/site/websitessthd/kar-cadkar-thaksa-kar-reiyn-ru-ni-stwrrs-thi-21>.

สุมาลี ศรีสวัสดิ์. (2558). วิธีการสอนภาษาอังกฤษในศตวรรษที่ 21. สืบค้นจาก <http://sirinapa040.blogspot.com/2015/11/learning-log-15.html>

Gredler, M.E. (1997). Learning and instruction: Theory into Practice (3rd ed). Upper Saddle River, NJ: Prentice-Hall <http://www.qlf.or.th>

http://www.noppawan.sskru.ac.th/data/learn_c21.pdf

https://www.baanjomyut.com/library_2/constriuctionism/

<http://sirinapa040.blogspot.com/2015/11/learning-log-15.html> (<https://sites.google.com/site/winaik103/263-601/new-learning-environment>)

https://webs.rmutl.ac.th/assets/upload/files/2016/09/20160908101755_51855.pdf